

UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM MEDICUM

Kraków, 06.01.2026

Dr hab. n. med. Przemysław Pękala

Katedra Anatomii

Uniwersytet Jagielloński

Collegium Medicum

Korkluga decyzja
pozycja

Z-ca Przewodniczącej
Rady Dyscypliny Nauki Medyczne

prof. dr hab. Tomasz Grzybowski

Recenzja rozprawy doktorskiej zatytułowanej:

**„Czynniki wpływające na leczenie operacyjne i jakość życia
po artroskopowych operacjach łąkotek”**

Autor pracy: lek. Bartosz Turoń

Promotor: Dr hab. n. med. Jan Zabrzyński, prof. UMK

Katedra i Zakład Anatomii

tel. 12 422 95 11

e-mail: anatomia@cm-uj.krakow.pl

www.katedra-anatomii.cm-uj.krakow.pl

Recenzja została przygotowana w związku z powołaniem mnie przez Radę Dyscypliny Nauk Medycznych Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy do pełnienia funkcji recenzenta rozprawy doktorskiej lek. Bartosza Turonia, ubiegającego się o stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska liczy sto stron. W jej skład wchodzi również kopie dwóch manuskryptów opublikowanych w anglojęzycznych, międzynarodowych i recenzowanych czasopismach naukowych.

Na tekst recenzowanej rozprawy składają się następujące rozdziały: Wykaz skrótów; Wstęp; Histologia i patologia łąkotek; Diagnostyka i leczenie uszkodzeń łąkotek; Cel pracy; Streszczenie artykułów oryginalnych; Wnioski; Streszczenie; Summary; Bibliografia; Publikacje będące przedmiotem rozprawy doktorskiej; Oświadczenie autorów publikacji; Kopia zgody komisji bioetycznej.

Protokół badania został zatwierdzony decyzją z 10 października 2019 wydaną przez Niezależną Komisję Bioetyczną Do Spraw Badań Naukowych Przy Gdańskim Uniwersytecie Medycznym (nr NKBBN/523/2019), a badania przeprowadzono zgodnie z Deklaracją Helsińską.

W ramach niniejszej rozprawy doktorskiej lek. Bartosz Turoń opublikował następujące prace badawcze:

1. **Turoń B**, Małkowski D, Zabrzyńska M, Buczkowski K, Błaszak P, Ohla J, Wilk M, Olagbaju J, Witowska A, Zabrzyński J. Impact of meniscus injury and chondromalacia on the patient-reported quality of life, social support, and mental health following knee arthroscopy.

Wideochir Inne Tech Maloinwazyjne. 2025 Jan 3;20(1):84-92. doi: 10.20452/wiitm.2025.17923

2. **Turoń B**, Małkowski D, Zabrzyńska M, Buczkowski K, Erdman J, Wilk M, Nęcki M, Zabrzyński J. Relationships between smoking, high BMI and the results of arthroscopic treatment of isolated medial meniscus tear - a cross-sectional study. BMC Musculoskelet Disord. 2025 Sep 2;26(1):846. doi: 10.1186/s12891-025-08935-y

Należy podkreślić, że doktorant był pierwszym autorem obu artykułów składających się na rozprawę doktorską, co jednoznacznie podkreśla jego znaczący wkład w osiągnięcie naukowe. Co istotne, oba manuskrypty składające się na przedmiot rozprawy doktorskiej lek. Bartosza Turonia, zostały opublikowane w recenzowanych i indeksowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym. Wszystkie one są również punktowane w wykazie czasopism Ministerstwa Nauki.

Jak podkreślił doktorant, łąkotki współtworzą powierzchnię stawową oraz biorą udział w zapewnieniu rotacji i stabilności ruchów w stawie. Ponadto, odpowiadają one za równomierny rozkład sił w stawie kolanowym, zmniejszając naciski działające na chrząstkę stawową. Są kluczowe do prawidłowego funkcjonowania stawu kolanowego i prawidłowego chodu oraz zapobieganiu powstawaniu wczesnych zmian zwyrodnieniowych. „Piętą Achillesową” łąkotek jest ich relatywnie słabe unaczynienie, które przekłada się na ograniczone możliwości gojenia po urazach.

Każdego roku w Polsce przeprowadza się dziesiątki tysięcy zabiegów operacyjnych łąkotek. Stanowią one lwią część procedur artroskopowych

w zakresie stawu kolanowego. Wskazaniami są zazwyczaj ból i/lub objawy mechaniczne (np. blokowanie stawu), które utrudniają funkcjonowanie oraz obniżają znacząco jakość życia pacjentów. Jak podkreśla doktorant, w przeszłości powszechną praktyką było całkowite usunięcie operacyjne uszkodzonej łąkotki. Obecnie wiadomo powszechnie, że meniscektomia może prowadzić do postępującej wtórnych zmian degeneracyjnych stawu kolanowego. Z tego powodu obecnie dąży się do zachowania jak największej części łąkotki poprzez jej naprawę lub jedynie częściowe usunięcie.

Rozwój i dostępność coraz dokładniejszych technik obrazowania (szczególnie rezonansu magnetycznego) radiologicznego wpłynął w ostatnich latach na coraz skuteczniejsze diagnozowanie patologii łąkotek, co wiąże się z znaczącym wzrostem popularności zabiegów operacyjnych. Doktorant według mojej oceny doskonale wpasował się z tematem swojej rozprawy doktorskiej w istotne klinicznie i aktualne zagadnienie ortopedii sportowej.

Lek. Bartosz Turoń wraz z Promotorem zdecydował się ocenić zależność między urazem łąkotki, wczesnym stadium chondromalacji stwierdzonym podczas zabiegu operacyjnego, a jakością życia zgłaszaną przez pacjenta przed i po operacji łąkotek. Ponadto, celem recenzowanej pracy doktorskiej była ocena zależności między paleniem papierosów, wskaźnikiem masy ciała (BMI) a wynikami leczenia artroskopowego izolowanego uszkodzenia łąkotki przyśrodkowej.

Doktorant w ramach recenzowanej rozprawy doktorskiej w pełni zrealizował założone cele badawcze. Chciałbym w tym miejscu odnieść się do niezbyt fortunnego określenia użytego przez doktoranta w ogólnym celu pracy (rozdział 5): „Celem pracy jest ocena czynników wpływających na leczenie

operacyjne...”. Niniejsza rozprawa nie analizowała czynników jakie wpływają na wybór i/lub przebieg leczenia operacyjnego (długość zabiegu, wybór metody operacyjnej, etc.), a raczej czynników, które wpływają na jego wyniki. Na szczęście umieszczone poniżej szczegółowe cele wyprowadzają czytelnika z błędu.

Pierwsza z przedstawionych prac badawczych pokazuje, że jakość życia pacjentów poprawia się u osób operowanych we wczesnych stadiach chondromalacji. Ponadto, gdy proces patologiczny obejmuje obie łątki, wyniki funkcjonalne są gorsze. Są to istotne dane, które wpływają na decyzje kliniczne i pozwalają przedstawić w dokładniejszy sposób rokowanie przedoperacyjne podczas rozmowy z pacjentem oraz zaplanować odpowiedni proces rehabilitacji. Doktorant użył stwierdzenia, że wykształcenie pacjentów oraz czas oczekiwania na zabieg nie miały wpływu na jakość życia. W tym miejscu należałoby doprecyzować, że chodzi o okres przed zabiegiem, ponieważ pooperacyjnie pracownicy umysłowi uzyskiwali lepsze wyniki leczenia.

Drugi z manuskryptów składających się na rozprawę doktorską lek. Bartosza Turonia skupiał się na ocenie zależności pomiędzy paleniem tytoniu, indeksem masy ciała (BMI) a wynikami leczenia artroskopowego izolowanego uszkodzenia łątki przysiodkowej. Badanie było przeprowadzone na grupie 239 pacjentów. Co ciekawe, nie stwierdzono związku pomiędzy paleniem tytoniu a wynikami czynnościowymi po artroskopowym leczeniu uszkodzenia łątki przysiodkowej. Wyniki są spójne z danymi z literatury dotyczącej meniscektomii, ale nie szycia łąkotec. Dobrze byłoby doprecyzować, czy szycie łątki było kryterium wykluczenia z badanej grupy. Co istotne, zaobserwowano, że wraz ze wzrostem wartości indeksu masy ciała

operowanego, obserwuje się pogorszenie wyników funkcjonalnych po operacji. Wyniki te mają duże znaczenie kliniczne, szczególnie podczas rozmowy z pacjentem dotyczącej modyfikowalnych czynników wpływających na powodzenie zabiegu operacyjnego oraz optymalnego przygotowania przedoperacyjnego.

Przedstawione powyżej uwagi recenzenta nie umniejszają wartości naukowej i klinicznej przeprowadzonych badań oraz otrzymanych wyników. Badania zostały zaplanowane oraz przeprowadzone w należyty sposób, co wskazuje na rzetelny warsztat metodologiczny doktoranta oraz ścisły nadzór Promotora.

Recenzowana praca doktorska lek. Bartosza Turonia została generalnie napisana przejrzysto. Obie prace stanowią logiczną i spójną całość. Użyty język jest poprawny i zrozumiały zarówno w części polskiej, jak i angielskiej.

Co ważne, należy zauważyć, iż lek. Bartosz Turoń wraz z Promotorem wybrali najtrudniejszą, ale i najbardziej rzetelną drogę przedstawienia wyników badań naukowych, ponieważ przed powstaniem rozprawy doktorskiej musiały one zostać najpierw zrecenzowane przez niezależnych międzynarodowych ekspertów, by zostać następnie opublikowane w czasopismach naukowych.

Podsumowując, przedstawiona mi do recenzji praca doktorska spełnia kryteria wymagane dla przewodów doktorskich przewidziane w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r., Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668 z późniejszymi zmianami). Tym samym, wnoszę do Wysokiej Rady

**Dyscypliny Nauk Medycznych Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera
w Bydgoszczy o dopuszczenie lek. Bartosza Turonia do dalszych etapów
przewodu doktorskiego.**

